

на перших двох засіданнях комісії). Цікаво, що саме Й. Хомінський пропонував суттєво розширити сферу досліджень і займатися не лише музично-історичними студіями, а й проблемами акустики, музичної естетики тощо.

За протоколами Музичного товариства імені Миколи Лисенка відомо, що у 30-х роках ХХ століття Й. Хомінський подавав запити з метою влаштуватися на педагогічну роботу у Вищий музичний інститут (ВМІ) ім. М. Лисенка у Львові та його Перемишльську філію. Зокрема, восени 1934 і 1936 років він претендував на посаду викладача музично-теоретичних дисциплін у ВМІ ім. Миколи Лисенка у Львові. Проте йому відмовили з причини відсутності вільних навчальних годин. У серпні 1937 року він брав участь у конкурсі на посаду директора філії в Перемишлі. Було три претенденти на цю посаду: Й. Хомінський, Є. Цегельський та О. Козарук. Їх характеристику на засіданні Виділу Музичного товариства імені Миколи Лисенка зачитував С. Людкевич.

Музичні твори української тематики Й. Хомінського збереглися у збірках Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника, у фонді Львівської консерваторії є його «Три народні (лемківські) пісні» для мішаного хору. За спогадами В. Витвицького та Є. Маланюка відомо про роботу митця над музикою до поеми Т. Шевченка «Послання», а також про проект опери про Ярослава Осмомисла на лібрето Є. Маланюка, з якої була написана увертюра і частина I дії.

Ольга Кушніренко

**Мистецька діяльність Заслуженого академічного
Буковинського ансамблю пісні і танцю України
ім. Андрія Кушніренка (до 75-ліття колективу)**

У листопаді 1944 року при Чернівецькій обласній філармонії було створено вокально-хореографічний колектив — Буковинський ансамбль пісні і танцю. Його організатором і художнім керівником став місцевий композитор Григорій Шевчук, а першим балетмейстером — киянин Григорій Дихта.

Ансамбль об'єднав найталановитіших співаків, музикантів, танцюристів, переможців першої повоєнної обласної олімпіади художньої самодіяльності.

У грудні 1944 року в с. Лужани Кіцманського району відбувся перший прилюдний виступ новоствореного ансамблю. Оскільки ще йшла війна, в колективі переважали дівчата. На той час в ансамблі було лише чотири танцювальні пари, а виступи супроводжував дует баяністів. Виступали в тому, в чому ходили щоденно: дівчата в домотканих горботках, у власноруч вишитих сорочках, хлопці в гачах, сардаках.

Бажаними артисти були всюди. Вони несли у найвіддаленіші села красу народної пісні. Заслужений артист України Юрій Січковський згадував: «Я добре пам'ятаю ті часи, коли для виїзду на концерти філармонія наймала вантажну автомашину. До того ж чоловікам доводилося брати з собою зброю, остерегаючись нападу. Бувало, що від села до села у спеку і мороз, під дощем і снігом їздили на підводах...» Так починався нелегкий, але цікавий і плідний творчий шлях Буковинського ансамблю пісні і танцю — шлях наполегливої праці і пошуків, тривог і хвилювань, визначних здобутків, шлях, яким пройшов колектив до визнання і популярності серед шанувальників мистецтва.

На Буковині віддавна побутували виконавські традиції інструментальної музики. Тут виростили цілі музичні династії. Особливо здібною була родина Міських із с. Шипинці, що на Кіцманщині. Музиканти з діда-прадіда, вони не тільки добре грали, а й самі створювали композиції, виготовляли музичні інструменти (скрипки, цимбали). Ілля Міський, здібний скрипаль, після закінчення Чернівецького музичного училища у 1954 році став організатором і керівником оркестрової групи Буковинського ансамблю. Її ядро становили шипинецькі музиканти-самоуки: Корнелій Міський (скрипка), Микола Блищук (цимбали), Юрій Грекул (тромбон).

У різний час, починаючи з 1950 року, художніми керівниками ансамблю були: Петро Лисоконь, Георгій Реутський, Сергій Трофимов, Петро Окрушко, Алла Серебрі, Петро Ємець. Усі працювали над програмами, кожним концертним номером, над поєднанням пісні з танцем, співу з хореографією, добором барвистих і до дрібниць достовірно буковинських

костюмів, бо вбрання замовляли у кращих вишивальниць Кіцманщини, Заставни.

1962 року ансамбль очолив Андрій Кушніренко. Це був час, коли в Україні скорочували обласні театри, оркестри, хори, розформували десять професійних колективів (Харківську, Тернопільську, Полтавську, Донецьку капели та ін.). У Буковинському ансамблі тоді залишилось всього 30 чоловік: 16 хористів, 4 пари балету, 6 оркестрантів. Колектив перебував на стадії розформування, тобто, при Чернівецькій обласній філармонії тихо-мирно працював посередній ансамбль пісні і танцю, в якому не затримувалися солісти.

А. Кушніренко прийшов у Буковинський ансамбль після студентської лави тринадцятим чоловіком, наймолодшим на той час художнім керівником та головним диригентом обласного професійного колективу. Упродовж 52 років він очолював цей колектив. Колишній випускник Львівської державної консерваторії ім. М. Лисенка, а згодом народний артист України, лауреат Національної премії ім. Т. Шевченка і Літературно-мистецької премії ім. С. Воробкевича, член-кореспондент Академії мистецтв України, професор, він зробив найвагомий внесок у творчий доробок колективу, зумів зберегти ансамбль, який завжди виконував українські пісні і танці, одягав українські строї, інсценував українські обряди, зміг зробити його відомим і заслуженим, вивести на вершини слави. Зберігаючи етнографічну самобутність, А. Кушніренко домігся високого професійного виконавського рівня, філігранної відшліфованості та чистоти звучання хору, розширив жанрову палітру ансамблю, збагатив репертуар високохудожніми творами. Він створив неповторний мистецький колектив з найширшими виконавськими можливостями, розвинув своєрідний синтетичний жанр, де поєднується пісня, інструментальна музика і танець. Нині Буковинський ансамбль пісні і танцю з гордістю носить ім'я Андрія Кушніренка!

А тоді щойно призначений головний диригент, підтриманий дирекцією філармонії, кинувся на порятунок колективу. За короткий час молодий керівник домігся додаткових ставок і довів кількість колективу до 60 чоловік, а ще усвідомлював, що критерієм для подальшого існування має бути лише високий рівень виконання, самобутній, багатий і цікавий репертуар.

Під керівництвом А. Кушніренка Буковинський ансамбль пісні і танцю двічі ставав переможцем всесоюзних оглядів-конкурсів професійних художніх колективів (1967, 1977). За активну участь у Декадах української літератури і мистецтва був нагороджений Почесними грамотами урядів Казахстану (1966), Російської Федерації (1969), Башкирії (1969), Молдавії (1970), Естонії (1974), України (1980). За заслуги у розвитку музичного і хореографічного мистецтва буковинський колектив удостоєний почесного звання «Заслужений ансамбль України» (1969). У 2006 році за визначні результати творчої діяльності, художньо досконалі твори, концертні програми та збереження кращих традицій Постановою Міністерства культури і туризму України кращому музично-хореографічному колективу Державного Заслуженого Буковинського ансамблю пісні і танцю присвоєно статус Академічного.

Сьогодні немає жодного куточка в Україні, де б не побували буковинці, а маршрутна карта їхніх гастролей простяглася від карпатських гір до камчатських сопок, від полярних торосів до азійських барханів — майстерності артистів аплодували в усіх республіках колишнього Союзу. Буковинський ансамбль завжди був бажаним гостем найпрестижніших музичних фестивалів: «Київська весна», «Білі ночі», «Золота осінь», «Кримські зорі», «Білоруська музична осінь», «Дунайська весна», «Мерцишор», «Лесині джерела», «Прикарпатська весна», «Буковинські візерунки» і міжнародних Шевченківських літературно-мистецьких свят «В сім'ї вольній, новій» та ін.

З 1991 року Буковинський ансамбль був постійним учасником урядових концертів до Дня Незалежності України в Києві, не раз виступав на Всеукраїнських святах народної творчості на Співочих полях у Києві, Полтаві, Львові, Тернополі; завжди брав участь у творчих звітах майстрів мистецтв та художніх колективів Чернівецької області «Мелодії Буковинського краю» в Національному палаці «Україна».

Висока професійна культура виконання, неповторність і яскрава самобутність забезпечують визнання Буковинського ансамблю як одного з кращих мистецьких колективів не лише в нашій країні, а й за кордоном. Ансамбль успішно гастролював у Фінляндії, Румунії, Польщі, Чехії, Словаччині, Німеччині, Італії та інших країнах. Завдяки Ансамблю Буковина поставала такою, як вона вимальовувалась у його чарівних піснях і танцях.

Щиро захоплювалися мистецтвом буковинців М. Колесса, Д. Гнатюк, А. Авдієвський, Є. Савчук, А. Кос-Анатольський, Є. Козак, С. Турчак, І. Козловський, О. Тактакішвілі, Г. Ернесакс, В. Мураделі та ін.

Типовою рисою виконавського мистецтва цього колективу є театралізація окремих номерів, внесення елементів хореографії в чисто вокальні твори, надання їм характеру народної ігрової сценки. Такою є інсценізація буковинських народних пісень «Плине кача, плине», «Глибока кирниця», «На камені ноги мию», «Коломийки». У хореографічних номерах і сюїтах постійно зайняті артисти хору, які не тільки супроводжують піснями танок, а й самі активно виконують ці композиції. Усе це створює враження видовища справжнього гуляння хлопців і дівчат, їх співів і танців на сільській вулиці.

Можна лише здогадуватися, скільки часу потрібно для постановки такого номера, скільки зусиль і терпіння. У кожного артиста — свій вихід, своя роль. І все це потрібно об'єднати так, щоб врешті-решт на сцені постало продумане, стилістично оформлене і завершене дійство, після якого зал вибухає оплесками, кожен глядач мимоволі підводиться з місця, аби висловити своє захоплення і пошану, і йому хочеться хоча б на мить опинитися у колі народних хороводів.

Особливо значними творчими надбаннями, «золотим фондом» колективу стало втілення театралізованих вокально-хореографічних обрядових сцен «Щедрий вечір, добрий вечір», «Весна-красна», «Обжинки» з циклу «Пори року», «Українська мозаїка», «Святковий танець», «Весільний обряд», «Буковинські самоцвіти».

Основа успіху та популярності Буковинського ансамблю — його неповторність і самобутність. Найперше враження — хоровий спів, який не переплутаєш з якимсь іншим, це своєрідне, тільки йому властиве темброве забарвлення, звучання в академічній манері, що є зовсім відмінним від хорових колективів такого жанру.

А. Кушніренко дотримувався у своїй практиці академічного стилю виконання. Це стосується і співу *a cappella*, і супроводу оркестру. Хор співає академічним звуком, який був поширений в Україні віддавна — обробки, здійснені М. Лисен-

ком, М. Леонтовичем, О. Кошицем, розраховані на академічні хори. Отже, така практика цілком правомірна і виправдана.

Такий спів має широкі теситурні й технічні можливості, до того ж він властивий давнім хоровим традиціям Буковини. Хор при цьому тримає абсолютний стрій, його спів вирізняється інтонаційною чистотою, чіткістю дикції, ясністю фразування і завжди звучить злагоджено.

Потрібно зауважити, що хор Буковинського ансамблю, поряд з участю в концертних програмах, які складаються з вокально-хореографічних сюїт, обрядових сцен та інструментальної музики, має окремі аканельні концертні програми – «Хорові твори С. Воробкевича», «Духовна музика українських композиторів» на твори Д. Бортнянського, М. Березовського, А. Веделя, С. Людкевича, К. Стеценка, М. Леонтовича і виступає з ними самостійно, що перевершує усі дотеперішні уявлення про можливості та рівень колективу.

Любомира Ластовецька

Хорова франкіана Миколи Ластовецького

Сучасний український композитор, член НСКУ Микола Ластовецький плідно працює в різних жанрах, серед яких особливе місце посідає хорова музика. Він є автором значної кількості як оригінальних хорових полотен, так і обробок народних пісень, створених для різних складів.

У хорових композиціях мистець звертався як до поезії класиків української літератури (Т. Шевченка, І. Франка, Л. Українки, М. Рильського, А. Малишка, П. Тичини, О. Олеся, В. Симоненка), так і сучасників (В. Романюка, П. Перебийнюса, М. Шалаги, М. Богаченка, М. Белея, Ф. Кривіна та ін). Трьома «поетичними китами», на які спирається композитор, є творчість Тараса Шевченка, Івана Франка та Лесі Українки.

Вагому нішу в доробку композитора займає хорова франкіана: «Образна атрибутика вірша І. Франка, її фольклорність привабили М. Ластовецького. Поезія близька композитору своєю живописною картинністю... Інтерпретація поезії І. Франка в